

Llei orgànica 8/2021, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant la violència

IMPLICACIONS
DE LA LLEI PER
AL SECTOR
ESPORTIU

G CONSELLERIA
O AFERS SOCIALS
I ESPORTS
B DIRECCIÓ GENERAL
/ ESPORTS

*Fundació
Esport
Balear*

Introducció

Tots els nins i les nines que participen en qualsevol activitat esportiva han de disposar d'un espai per al desenvolupament de la pràctica esportiva segur/protector, que compti amb adults sensibilitzats, formats i responsabilitzats amb el benestar de l'esportista.

La nova Llei orgànica de protecció a la infància i a l'adolescència, aprovada recentment, implica un pas endavant important en matèria de protecció a la infància, també en l'esport. L'esport ha de ser un espai de benestar, alegria, felicitat i llibertat per a la infància. No hem d'oblidar mai que els nins i nines practiquen esport per a:

- Pasar-ho bé.
- Divertir-se.
- Fer amistats.
- Millorar les habilitats esportives.
- Emocionar-se.
- Intentar guanyar.

L'esport és el tercer espai en què la infància inverteix més temps, junt amb la família i l'educació. És imprescindible valorar la importància que té com a àmbit en què els nins i les nines han d'estar protegits.

L'esport és una eina fonamental per al desenvolupament integral de la infància si s'usa de manera adequada.

L'esport però no ha estat històricament un espai en què la protecció a la infància, la prevenció de violència contra la infància i el bon tracte hagin estat elements prioritzats de forma conscient per les institucions, entitats i clubs esportius.

Nins i nines com a subjecte de dret

Els nins i les nines que practiquen esport són subjectes de dret.

Els nins i les nines no son única i exclusivament esportistes. Practiquen un esport en la nostra entitat, club o escola esportiva, però són nins i nines amb altres esferes de desenvolupament i necessitats. Veure'ls exclusivament com a *esportistes* fa que els adults que envoltam la pràctica esportiva ens *oblidem* d'atendre, cuidar i treballar aquests altres àmbits.

Tots els nins i les nines tenen dret a practicar esport en un ambient sa i protector, en què es prioritzi el seu benestar. Hem de procurar-ho en les nostres entitats.

Violència contra la infància a l'esport

Moltes situacions de violència contra la infància segueixen normalitzades o són invisibles en el món de l'esport.

Totes les institucions i persones que envolten el món de l'esport per als nins i les nines han d'assumir la responsabilitat en la seva cura i protecció.

Hem de fer un pas envant ben fort en matèria de protecció i bon tracte a la infància.

Hem d'assumir la nostra responsabilitat en la cura i desenvolupament integral de la infància que practica esport. Fins ara, als nins i nines se'ls ha concebut exclusivament com a esportistes en la pràctica esportiva.

No es pot tolerar cap conducta violenta, ja que té un impacte actual i futur per qui la sofreix. L'esport ha de tenir la prioritat de detectar, educar, formar i prevenir riscos.

Contingut de la Llei orgànica de protecció integral a la infància

Apartats genèrics que afecten el món de l'esport i els seus agents (institucions, federacions, clubs, entitats, professionals, voluntaris).

TÍTOL PRELIMINAR

Article 4. Criteris generals.

- f) Especialització i capacitació dels i les professionals que tenen contacte habitual amb els nins, nines i adolescents per detectar de manera precoç possibles situacions de violència.
- g) Reforçar l'autonomia i capacitació de les persones menors d'edat per a la detecció precoç i la reacció adequada davant possibles situacions de violència exercida sobre aquests o sobre tercers.

Article 5. Formació.

Les administracions públiques, en l'àmbit de les seves respectives competències, promouran i garantiran una formació especialitzada, inicial i contínua en matèria de drets fonamentals de la infància i l'adolescència als i les professionals que tinguin un contacte habitual amb les persones menors d'edat. Dita formació comprendrà, com a mínim:

- a) L'educació en la prevenció i detecció precoç de toda forma de violència a la qual es refereix aquesta Llei.
- b) Les actuacions que s'han de dur a terme una vegada que s'han detectat indicis de violència.

c) La formació específica en seguretat i ús segur i responsable d'Internet, incloent-hi qüestions relatives a l'ús intensiu i generació de trastorns de conducta.

d) El bon tracte als nins, nines i adolescents.

e) La identificació dels factors de risc i d'una major exposició i vulnerabilitat davant la violència.

f) Els mecanismes per evitar la victimització secundària.

g) L'impacte dels rols i estereotips de gènere en la violència que sofreixen els nins, nines i adolescents.

TÍTOL II Deure de comunicar situacions de violència

Article 15. Deure de comunicació de la ciutadania.

Tota persona que adverteixi indicis d'una situació de violència exercida sobre una persona menor d'edat està obligada a comunicar-ho de forma immediata a l'autoritat competent i, si els fets poden ser constitutius de delictes, a les forces i cossos de seguretat, al ministeri fiscal o a l'autoritat judicial, sense perjudici de prestar l'atenció immediata que precisi la víctima.

Article 16. Deure de comunicació qualificat.

1. El deure de comunicació previst a l'article anterior és especialment exigible a aquelles persones que, per raó del seu càrrec, professió, ofici o activitat, tinguin encomenada l'assistència, la cura, l'ensenyament o la protecció de nins, nines o adolescents i, en el seu exercici, hagin tingut coneixement d'una situació de violència exercida sobre aquests. En tot cas, se considera inclòs en aquest supòsit el personal qualificat dels centres sanitaris,

dels centres escolars, **dels centres d'esport i oci**, dels centres de protecció a la infància i de responsabilitat penal de menors i dels centres d'acollida d'asil i atenció humanitària dels establiments en què resideixin habitualment o temporalment persones menors d'edat i dels serveis socials.

2. Quan les persones a les quals es refereix l'apartat anterior tinguin coneixement o adverteixin indicis de l'existència d'una possible situació de violència d'una persona menor d'edat, ho hauran de comunicar de forma immediata als serveis socials competents. A més, quan de dita violència pugui resultar que la salut o la seguretat del nin, nina o adolescent es trobi amenaçada, ho hauran de comunicar de forma immediata a les forces i cossos de seguretat i/o al ministeri fiscal.

Article 17. Comunicació de situacions de violència per part de nins, nines i adolescents.

1. Els nins, nines i adolescents que siguin víctimes de violència o presenciïn alguna situació de violència sobre una altra persona menor d'edat, podran comunicar-ho, personalment, o a través dels seus representants legals, als serveis socials, a les forces i cossos de seguretat, al ministeri fiscal o a l'autoritat judicial i, si és procedent, a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

2. Les administracions públiques establiran mecanismes de comunicació segurs, confidencials, eficaços, adaptats i accessibles, en un llenguatge que puguin comprendre per als nins, nines i adolescents, que podran estar acompanyats d'una persona de la seva confiança que ells designin.

3. Les administracions públiques garantirán l'existència i el suport als mitjans electrònics de comunicació, tals com línies telefòniques gratuïtes d'ajuda a nins, nines i adolescents, així com el coneixement per part de la societat civil, com a eina essencial a disposició de totes les persones per a la prevenció i detecció precoç de situacions de violència sobre el nins, nines i adolescents.

Apartats redactats per ser aplicats específicament en el món de l'esport

CAPÍTOL IX De l'àmbit de l'esport i l'oci

Article 47. Protocols d'actuació davant la violència en l'àmbit esportiu i d'oci.

Les administracions públiques, en l'àmbit de les seves competències, **regularan protocols d'actuació que recolliran les actuacions per construir un entorn segur en l'àmbit desportiu i d'oci** i que han de seguir-se per a prevenir, detectar de manera precoç i intervenir davant les possibles situacions de violència sobre la infància i l'adolescència compreses en l'àmbit esportiu i d'oci. Dits protocols s'hauran d'aplicar en tots els centres que realitzin activitats esportives i d'oci, independentement de la titularitat i, si de cas, en la xarxa del Butlletí Oficial de l'Estat Legislació Consolidada pàgina 36, centres d'alt rendiment i tecnificació esportiva, federacions esportives i escoles municipals.

Article 48. Entitats que realitzen activitats esportives o d'oci amb persones menors d'edat de forma habitual.

1. Les entitats que realitzen de forma habitual activitats esportives o d'oci amb persones menors d'edat estan obligades a:

- a) Aplicar els protocols d'actuació als quals es refereix l'article anterior que adopten les administracions públiques en l'àmbit esportiu i d'oci.
- b) Implantar un sistema de monitorització per assegurar el compliment dels protocols anteriors en relació amb la protecció de les persones menors d'edat.
- c) Designar la figura del delegat o delegada de protecció, al qual pugin acudir les persones menors de edat per expressar-hi les seves inquietuds i que s'encarregarà de la difusió i compliment dels protocols establerts, a més d'iniciar les comunicacions pertinents en els casos en què s'hagi detectat una situació de violència sobre la infància o l'adolescència.

d) Adoptar les mesures necessàries perquè la pràctica de l'esport, de l'activitat física, de la cultura i de l'oci no sigui un escenari de discriminació per edat, raça, discapacitat, orientació sexual, identitat sexual o expressió de gènere, o qualsevol altra circumstància personal o social, treballant amb els nins, nines i adolescents, així com amb les seves famílies i professionals, en el rebuig a l'ús d'insults i expressions degradants i discriminatòries.

e) Fomentar la participació activa dels nins, nines i adolescents en tots els aspectes de la seva formació i desenvolupament integral.

f) Fomentar i reforçar les relacions i la comunicació entre les organitzacions esportives i els progenitors o els qui n'exerceixin funcions de tutela, guarda o acolliment.

2. Així mateix, a més de la formació a la qual es refereix l'article 5, els treballadors de les entitats citades han de rebre formació específica per atendre adequadament les diferents aptituds i capacitats dels nins, nines i adolescents amb discapacitat per fomentar i desenvolupar l'esport inclusiu.

Implicacions per al món de l'esport en l'aplicació de la regulació recollida en la Llei orgànica 8/2021

Consciència

Som molt més que entrenadors/entrenadores, monitors/monitores, directius/directives.

El 100% dels adults que envolten la pràctica esportiva han de ser conscients que el seu rol va més enllà d'ensenyar habilitats esportives.

Hem de ser conscients del nostre rol educatiu, referent i protector. Això implica:

- No mirar cap a una altra banda davant qualsevol dubte, sospita o preocupació verbalitzada per un nin o nina.
- Posar en el centre l'infant i el seu benestar.
- Evitar i prevenir conductes que puguin desprotegir un nin o nina.
- Garantir els drets de la infància que practica esport.

Compromís

Comprometre's ètica i legalment amb la protecció i el bon tracte a la infància és una obligació per a les institucions, clubs i persones que envolten la pràctica esportiva.

El compromís que hem de mantenir en el món de l'esport amb els nins i les nines es dirigeix fonamentalment a:

- Generar benestar.
- Convertir l'experiència esportiva en beneficiosa per al desenvolupament global del nin o nina.
- Combinar la millora esportiva i la competició amb el benestar personal, emocional i relacional.
- Respectar els drets de la infància en la pràctica esportiva.

Per a les administracions públiques

Generar política pública sobre protecció a la infància en l'esport.

Generar protocols d'actuació que recullin les actuacions per construir un entorn segur en l'àmbit esportiu i d'oci.

Exigir a les federacions, entitats esportives i professionals/voluntaris el compliment de polítiques i protocols generats:

- 1. Formació específica en matèria de protecció i bon tracte a la infància per expedir llicències per exercir com a monitor/entrenador en esport escolar.
- 2. Facilitar canals de comunicació i denúncia als professionals, entitats i nins i nines per donar a conèixer denúncies de situacions de violència.
- 3. Capacitació professional adequada i obligatorietat de certificat negatiu de delictes sexuals.

Facilitar i acompanyar les entitats, federacions, clubs i persones amb l'assessorament i la formació adequada.

Han d'EXIGIR aquesta responsabilitat a tots els professionals del món de l'esport amb nins i nines.

Per a les entitats esportives

Aplicar els protocols d'actuació adoptats per les administracions públiques en l'àmbit esportiu i d'oci.

Revisar que se compleixin els protocols dins les seves entitats.

La figura del delegat o delegada de protecció com a referent per liderar aquesta activitat dins l'entitat.

Elaborar un pla de mesures per prevenir, formar i actuar adequadament davant la violència contra la infància.

Facilitar canals per a la comunicació de sospites i denúncies per part de professionals i nins i nines.

Donar a conèixer a les autoritats corresponents les situacions de violència que s'hagin rebut.

Denunciar, si escau, les situacions de violència rebudes si són constitutives de delicte.

Fomentar la participació dels nins i nines.

Per a les federacions

Inserir en els reglaments, circulars, etc. els requeriments fonamentals de la Llei, dels protocols i de la política pública sobre protecció a la infància en l'esport que generin les autoritats públiques corresponents.

Generar protocols d'actuació que recolliran les actuacions per a construir un entorn segur en l'àmbit esportiu i d'oci dins del seu esport i federació.

Exigir a les federacions autonòmiques i territorials corresponents, a més de a les entitats esportives i professionals/voluntaris del seu esport, el compliment dels protocols generats.

Exigir formació específica en matèria de protecció a la infància i bon tracte a la infància o inserir-la en els processos de formació existents per als professionals que vulguin disposar de llicència federativa en l'àmbit del seu esport.

Facilitar formació específica en matèria de protecció i bon tracte a la infància.

Disposar d'un delegat o delegada de protecció a la infància.

Facilitar canals de comunicació i denúncia perquè els professionals, entitats, nins i nines donin a conèixer denúncies de situacions de violència.

Obligatorietat de certificat negatiu de delictes sexuals per expedir llicència federativa.

Professionals i voluntaris

Necessitat de formar-se en aquesta matèria per treballar directament amb nins i nines.

Obligació de denúncia si es té coneixença d'un fet violent que afecti un nin o nina. Aquesta obligació és per a professionals, pero també per a voluntaris.

Complir els protocols, plans i mesures adoptats per la seva federació esportiva i per l'entitat esportiva en què treballin.

Certificat negatiu de delictes sexuals.

G CONSELLERIA
O AFERS SOCIALS
I I ESPORTS
B DIRECCIÓ GENERAL
/ ESPORTS

**Fundació
Esport
Balear**

Fundació per a l'Esport Balear

Carrer Gremi Forners, 4

Centre de Tecnificació Esportiva de les Illes Balears

Polígon Son Castelló. 07009 Palma de Mallorca

971 43 17 27 - Oficines Centre de Tecnificació

www.fundacioesportbalear.es

Traducció al català. Autor: Iñaki Alonso, responsable de protecció a la infància de l'Athlètic Club.

Traducció al català de part del text de la Llei Orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i adolescència davant la violència.

Elaborat l'any 2021.